

The background of the cover is a textured, painterly illustration. It features a large, glowing orange and red sun or moon on the left side. Two dark silhouettes of bats are flying across the sky. In the background, there are faint, stylized shapes that resemble ancient Egyptian pyramids and a stone archway. The overall color palette is dominated by earthy tones of green, brown, and orange.

BOHOVÉ ATLANTIDY

LUDVÍK SOUČEK

Ludvík Souček
BOHOVÉ ATLANTIDY

Palmknihy 2014

Copyright © Ludvík Souček – dědicové c/o DILIA
Cover design © Nikola Klímová, 2014

ISBN 978-80-7486-180-2 (ePub)

ISBN 978-80-7486-181-9 (mobi)

ISBN 978-80-7486-182-6 (PDF)

Obsah

1. díl / NOC.....	6
I.....	7
II.....	19
III.....	31
IV.....	43
2. díl/JITRO.....	55
V.....	56
VI.....	66
VII.....	74
3. díl/ODPOLEDNE.....	89
VIII.....	90
IX.....	102
4. díl/ZÍTŘEK.....	116
X.....	117
XI.....	128
XII.....	135
XIII.....	152
Několik autorových slov závěrem.....	161
Doslov / NĚKOLIK BYTOSTÍ LUDVÍKA SOUČKA.....	166
Dodatek.....	173
Mnémosyné inc.....	174
I. KAPITOLA.....	175
II. KAPITOLA.....	185
III. KAPITOLA.....	206

A na Atlantském ostrově povstala
velká a neobyčejná královská moc,
panující nad tímto celým ostrovem
i nad mnohými jinými ostrovy
a částmi pevniny,
nadto pak ještě na naší straně
nad Libyí až po Egypt
a nad Evropou až k Tyrhénii.
Platón: Timaios

Králičí díra vedla zpočátku
přímo jako tunel a pak
se zahnula dolů tak náhle,
že než mohla Alenka uvážít,
nemá-li zastavit, shledala,
že padá do jakési
velmi hluboké studny
Lewis Carroll: Alenčina dobrodružství

1. díl / NOC

I.

*A když se pak byli napili a uložili své číše jako obětiny do chrámu,
věnovali se hostině a potřebám tělesným.*

Platón: Kritias

Nuže, Mindo, řekni mi pravdu, jedlas někdy netopýra?

Lewis Carroll: Alenčina dobrodružství

TAM, KDE BYLA JEŠTĚ PŘED OKAMŽIKEM ZELENĚ nejružnějších odstínů, nažloutlá, trávová, bledá a budící útrpnost i ostře a nápadně jedovatá, se pojednou objevila negace všech barev, malá, pulsující černá tma. Podobala se klíčové dírce do pokoje bez oken. Pohlcovala kolem sebe vše v ohňostroji silových polí, posouvala květy a hmyz, katalepticky strnulý a nehybný, do minulosti, kam se propadal jako pod hladinu řeky.

Prales se bránil. Snažil se uhnout z dosahu té strašné síly, daleko překonávající občasné požáry, ostatně brzy udušené a zalknuté rychle mobilizovanými přívaly prudké řídké ochranné mízy. Obrovští mravenci se chvílemi vynořovali z nebytí a krystalizovali jakoby ze vzduchu na vlhkých listech přizemního porostu, kam před několika okamžiky spadli spolu s kapkami nedávného deště. Odervané provazy lián bičovaly s hlasitým, skoro zálibným mlaskáním bahnitou půdou, plnou kaluží mrtvé vody a protkanou blátivými stružkami.

Pulsující černá koule byla vyňata ze světa, nepatřila k němu ani v tomto čase, ani v tomto prostoru, ale přesto se živila časem i prostorem i listy a větvemi, na nichž kdysi listy vyrostly, i polapeným hmyzem. To vše rozkládala v atomy hmoty, informací i časoprostoru, mísila a znovu třídila podle nevyhnutelně předurčeného kódu. Rostla. Zprvu veliká sotva jako hrací kulička, jako míč, jako největší dýně, stávala se rychle balónem nicoty, přesouvajícím víry energie a smršťemi silových polí osvědčenou strukturu tohoto světa někam, kde byl prales bezmocný.

Pak bylo ticho.

Zavřel jsem oči. V hlavě mi bušila nesnesitelná bolest, surově potahovala za oční nervy a projížděla vlnami desetitisíců jehel celým tělem. Byl jsem na ni vlastně připraven – kódování chronokomunikátoru bylo svou mírou lidské a jako takové ovšem alespoň v posledních důsledcích nedokonalé. Čtyřicet bilionů buněk mého těla a neskonale více molekul a atomů, vykloubených ze starousedlických míst, se jen zvolna a neochotně vracelo tam, kam patří, a nejtenčí synapse nervových vláken, kde se rodí bolest, se v panické křeči teprve vyhledávaly.

Stanhope – pokud jsem mohl soudit – se necítil ani trochu lépe. Potácel se jako opilý a nejistými, třesoucími prsty prohledával kapsy.

„Kristepane, kristepane...“ blábolil plačtivě, „věděl jsem, vytužil jsem, Jordane, že to bude... ale tohle... kristepane, kristepane...“ Neviděl. Tápál kolem sebe jako slepec. Složitá a nad pomyšlení

jemná molekulární struktura naší oční sítnice asi dostala pořádně co proto, takže Stanhope narážel na stromy a beznadějně se zamotával do klubek potrhaných, divoce zpřeházených lián, pokrývajících půdu všude kolem nás. Byly pokropeny rozdrčenými, mýdlově tuhými okvětními plátky orchidejí.

„Tady, kamaráde, honem berte...“ podával mi s bolestně staženou tváří hnědou skleněnou ampulku. Sám si vstrčil do úst druhou, nezdržoval se ani odlamováním krčku, a skouzl. Bolest byla velmi zlá, nepopsatelně zlá, horší než prudký ledvinový záchvat, a to je co říci. Jako lékař o těchto radostech života ledacos vím.

Následoval jsem jeho příkladu teprve po chvíli, když vyplivl střípky skla s krvavými slinami a zatvářil se poněkud přívětivěji. Trochu to opravdu pomohlo; divize skřítků, vyzbrojených jehlami, pobíhaly po těle pomaleji a před očima se nám pozvolna rozjasňovalo.

Rozhlédl jsem se. V korunách pralesa zela čerstvá, zeleně prýstící jizva, jako by tu havarovalo slušně velké letadlo. Odvrátil jsem bolavé oči od okrajů průseku – tetelily se, podobné předmětům v proudu žhavého vzduchu, ačkoli tady dole bylo spíše chladno a vlhko. To poslední části stromů a popínavých rostlin vycházely z minulosti a vracely se do našeho času, takže připomínaly známý fakířský trik se stromečkem vyrůstajícím před očima diváků.

Země páchla tlením a krvácejícími květy orchidejí. V uctivé vzdálenosti vřískla poplašená opice a rozhovořili se zelení papoušci loros.

Skoro jsem se ulekl, když mi Stanhope znenadání položil ruku na rameno.

„Tak jsem přece jenom vyhrál láhev, staroušku,“ řekl vítězně, ačkoli se mu hlas ještě trochu třásl bolestí. „Jsme tady.“

VŠECHNO OVŠEM ZAČALO ÚPLNĚ JINAK. ONO JE vůbec všechno docela jinak, jak prozradil rabín z anekdoty na smrtelné posteli své rodině jako nejvyšší kabalistickou moudrost. A měl pravdu.

Se Stanhopem jsem se seznámil jednou večer v Mariánských Lázních poblíž kamene s nápisem, hlásajícím, že tu trávil své poslední dny Václav Beneš Třebízský, spisovatel český. Jestli zrovna na tomto místě, například ve stanu, pak si vybral docela dobře. Když poslední churavci s vřískajícími děcký opustí Lesní pramen, tiše a vznešeně chátrající vyřezávaný hudební pavilón a lavičky mezi nimi, je tu přívětivě liduprázdno, tu a tam rušené jen

nedostatkem boje o život degenerovanými veverkami s vypelichanými ocasy, které se všechny jmenují Zuzana. A tu a tam autem, frčícím nedalekou silničkou k přehradě nebo k některé z lesních hospod, specializovaných na obzvláště tučná a kořeněná jídla s hromadami knedlíků. Oddávají se jim tu redukční, žlučnickové a ledvinové diety, utržené na pár hodin ze řetězu.

Lze snad pochopit, že jsem nebyl nijak nadšen, když se mi Stanhope vetřel do obzvláště příjemné chvíle, předcházející soumrak a umožňující ještě odložit rozhodnutí, jak a čím, případně s kým zabít večer. Rozhodně minul celou spoustu volných laviček a usadil se právě na druhý konec vedle mne. Vůbec si mne nevšimal. Podezíravě prohlížel sousoší dvou nudistek, které se k sobě mají – alespoň podle mého vkusu – víc, než je nutné veřejně ukazovat. Přitom dlouhými tahy kouřil nebezpečně vypadající černý doutník. Vystrachal jsem z kapsy krabičku cigaret a pátral po zápalkách. Byl rychlejší; vyeskamotoval odněkud zlatý ronson a připálil mi, což je nejprimitivnější, ale také nejúčinnější způsob, jak zahájit rozhovor. Zaclonil jsem oběma rukama plamének proti větru.

„Ale ne,“ řekl s mírným překvapením a jako by se samo sebou rozumělo, že mluvím anglicky, „tak vy jste byl taky v Mexiku, kamaráde...“ Vypustil mohutný oblak dýmu. Doufal jsem, že se mu nedostane do cesty žádná Zuzana a že nebude ohrožena otravou nikotinem. „To se podívejme“ potřásl hlavou a prohlížel si mne jako vzácný exponát kabinetu kuriozit. Nemám rád, když mi někdo říká kamaráde, a už vůbec nemám rád, vyslovuje-li r jako v, takže se o sobě dozvídám, že jsem „kamavád“. Detektivní schopnosti rušitele míru nebyly napínány nad únosnou míru; od své nedávné návštěvy v Mexiku, kde jsem se potloukal se skupinou českých lékařů v pošetilé, ačkoli dobře míněné snaze osvojit si něco z tropické medicíny, nosím na prsteníku levé ruky masivní zlatý (doufám) kruh s objemnou, v obsidiánu rytou podobou pámbička Tlaloca. Koupil jsem si ho na trhu v Torreónu od velice romanticky kostýmovaného a obchodně nadmíru schopného chlapíka spíše jako osobní zbraň než ozdabu. Celý Tlaloc mohl netto vážit hezkých pár dekagramů. Jeho výbojně trčící nos přímo volal po pokusu někoho knockautovat.

„No a co... kamaváde?“ odsekl jsem.

Nejspíš ho to pobavilo. Musel jsem mu připsat další bod k dobru. Nevypadal totiž přese všecko vůbec nesympaticky, spíš naopak. Lebku, holou jako kulečnicková koule, měl do ořechova opálenou,

takže se trochu podobal Yul Brynnerovi v méně vrahounském a usedlejší vydání. Navzdory dynamitovým patronám, které kouřil, měl zuby zářivě bílé. Zřejmě je rád ukazoval. A dovedl se podívat do očí.

Poklepal mi po rameni rukou s krátkými, silnými prsty, porostlými černými chloupky.

„Nic ve zlém, doktore. Internista? Nebo snad psychiatr?“ Na okamžik se zamyslel a hned opravil sám sebe. „Ne. Psychiatr ne. To byste tak rasantně nevyletěl. Sázím na internistu. Co vy na to, bratře?“

Znělo to jako „bvatře“, ale začínal jsem se bavit. „Sázka se nepřijímá. Jak jste na to přišel?“ Opsal doutníkem rychlý elegantní oblouk, aniž by se sloupeček popela odlomil.

„Vůbec žádný problém! Host v lázních, který moudře nepije místní vodu, protože dává přednost v klidu posedět. Pro secundo: má docela krátce a doktorský ostříhané nehty, ale nosí prsten – což by asi chirurg nedělal, zbytečně by ho někde na operačním sále zapomněl...“

„Omyl,“ pokusil jsem se poněkud přistříhnout křídla jeho sebevědomí, „profesor Jirásek, dej mu pámbu nebe, nosil ohromný diamant a s oblibou jím svítil po posluchárně.“

„Pvofesov Ji-vá-sek? Chirurg? Pak to byl ale velmi osobitý typ, kamaráde!“

„To byl,“ připustil jsem okamžitě.

„Tak vidíte,“ zabafal spokojeně. „Pro tercio: je z vás cítit špitál na sto honů, ale zase ne tak silně, jako byste doktoroval někde tady. Čili jste přijel nedávno, nejspíše včera nebo předevčírem. Well – a abych zase nevypadal tak chytře, že by vám to přišlo líto: před chvílí jsem viděl, jak jste se zamračil nad maminkou, lízající zmrzlinu střídavě se svou ratolestí. To je poznávací znamení za všechny peníze, ne?“

„Máte vždycky ve zvyku hrát si na detektiva?“ rýpl jsem.

„Přesně tak, kamaráde! Nerad se nudím, víte?“

„S takovou ušlechtilou zábavou se asi opravdu nenudíte, ehm, pane... pane...“

Na tak přímou výzvu musel ovšem reagovat.

„Stanhope, prosím. John Reginald Richard atakdále atakdále Stanhope of Bannister. Ale nic si z toho nedělejte. Na univerzitě mi říkali Huddy, protože prý nadělám všude hromadu zmatku. Ne, máte pravdu, doktore! Opravdu se nenudím. Alespoň to se mi

zatím podařilo, ehm,“ snažil se mne dost zdařile imitovat, „pane... pane...“

„Doktor Karel Jordan. Sine nobilitate.“

„Buďte rád, kamaráde!“ poučil mne závistivě. „Internista? Ano? Škoda, že jsme nevsadili. Mohli jsme se prima napít. Ale to snad můžeme tak jako tak, ne?“

Odhodil hříšně dlouhý nedopalek doutníku do rhododendronových keřů, obklopujících místo posledního pobytu zasloužilého literáta pana Třebízského, a jaksi samozřejmě rázoval z kopečka směrem k městu.

Já ho jaksi samozřejmě následoval a odhadoval z nové perspektivy. Na lorda – alespoň na lorda mých představ – mi připadal trochu moc zavalitý a hřmotný, s rameny postaršího zápasníka, kterému už trochu roste to, čemu krejčí říkají šetrně „pas“. Vůbec ho zřejmě nenapadlo, že bych mohl také zůstat sedět na lavičce, protože ustavičně mluvil přes rameno, aniž se obtěžoval ověřit si mou skromnou přítomnost v pozadí.

„Jednoho Jordana jsem znal, doktore! Nebo to nebyl Jordan? Ale ano, určitě. Barman v Port Harcourtu. Báječný chlap, kamaráde! Úplný čaroděj. Dal mi prima recept na vystřízlivění pro unavené starší pány: angostura bitter, žlutek, kečup, vodka, led, pepř a asi deset dalších věcí. Ohromné, kamaráde!“

„Vystřízliví se po tom?“ poznamenal jsem skepticky.

„Co vás napadá – zlískáte se ještě víc. Ale chutná to docela originálně. Asi jako prairie-oyster.“

Zřejmě Mariánské Lázně znal, protože kormidloval přímo ke Colibri baru, obhlédl situaci a se spokojeným zafuněním se spustil na jedno z volných křesílek. Provoz se tu rovnal zhruba nule – veškerá dospělá populace lázní právě buď servírovala, nebo konzumovala diety. Hřešit se bude teprve později. Jenom v koutku sestřikávala spiklenecky hlavy skupina mladíků temné pleti, zápolících tu s pralesem podivuhodných výjimek české gramatiky, než se oboří do univerzitního studia. Stanhope na ně protektorsky kývl a vydal ze sebe zvuk podobající se pracně přemáhanému kašli.

Mládenci to trhlo. Rozpačitě odkašlali odpověď. „Dneska mám zase jednou vševědoucí den, Jordane,“ liboval si Stanhope. „Hned mne napadlo, odkud jsou. Gabun. To se pozná na první pohled, co, kamaráde?“

Zajímal mne čím dál tím více. „Byl jste tam?“

„Yes,“ mávl rukou, jako by pobyt v Gabunu, spojený s ovládnutím místního jazyka, byl pro průměrného vzdělance samozřejmostí, „fajn kluci. Trochu, pravda, choulostiví na Evropany, ale to je teď v Africe všude, kam se podíváte. Říkají nám tam Tarzani, a kdyby nás nepotřebovali...“ odhalil zuby v poněkud vlčím smíchu. „Aha...“ reagoval na přítomnost pana Kvida, který mi už nesl coca-colu s baccardim. Jako obvykle. „Co to pijete? Chcete se sklátit do hrobu? Ballantine...“ objednal. „Bez. Well...“, obrátil se zase ke mně, „tak vy jste internista, doktore, a byl jste v Mexiku. Umíte kurýrovat ty jejich všelijaké nemoci?“

„To bych musel napřed zkusit,“ řekl jsem znechuceně. Podobné otázky nemá žádný doktor rád.

Stanhope, nazývaný v koleji Huddy, moudře pokýval hlavou. „A jak jste na tom s fyzickou kondicí?“

„Děkuji za optání, slušně. Asi bych vás přebral.“

„Asi ne...“ řekl věcně. „Víte, znám spoustu všelijakých triků. Ale jinak vypadáte docela ucházející, o to nic. Zvláště když si uvědomím, že pijete takové hrozné věci. Poslyšte, ochutnal jste už někdy negroni? Totiž přesně řečeno negroni, jaký dělají na Riviéře?“

„Co to je?“

„Můj typane! Co máte ze života?“ řekl otcovským tónem.

Na to nebylo co odpovědět.

„Poslyšte, nechtěl byste se zase podívat do... do...“, chvíli váhal, jako by hledal správná slova, „zkrátka někam tam dolů?“ ukázal palcem přes rameno směrem k baru a k panu Kvidovi, ale ani jedno, ani druhé zřejmě neměl na mysli.

„Do Mexika?“ řekl jsem ohromeně.

„Ne, řekněme...“ přikývl a s láskyplnou péčí ořezával špičku dalšímu děsivému doutníku. „Tak přibližně. Totiž pokud jde o místo, tak úplně. Rozdíl by byl jen v čase.“ Mrkl na mne spiklenecky a dokončil choulostivý chirurgický zákrok.

„Nechápu.“

„Bodejť byste taky chápal, kamaráde!“ vzdychl a něžně promáčkával hnědý váleček formátu náboje do velkorážního leteckého kanónu. „Proč si myslíte, že jsem zrovna tady, v Mariánských Lázních?“

„Ledviny,“ dohadoval jsem se a dodal škodolibě: „Whisky bez sody...“

Zdrtil mne pohledem, pečlivě si zapálil a odfoukl mohutný kumulus modrého dýmu ke stropu.

„Jednu a půl ledviny mohu klid'ásko věnovat na transplantace,“ řekl konečně, „a budu dál zdrav jako ryba, Jordane. Ba ne. Rodinka. Lady Stanhope of Bannister, drahý bratranec Ignatius, ještě dražší bratranec Maurice a úplně nejdražší bratříček Alvin... Odpusťte, že vás otravuji rodinnými záležitostmi, ale vy sám jste se ptal, pokud se pamatují.“

„Neptal. Ptal jste se vy, Stanhope, ale to nic. Proč před nimi utíkáte?“

„Protože mne chtějí zavřít do blázince, Jordane. Teď to víte. Za chvíli mi vystoupí pěna kolem úst a pokusím se vás podříznout tady tím kinžálem,“ povytáhl z kapsy nožik, se kterým si ořízl doutník. „Tak snad abyste rychle opustil nebezpečné pásmo. Ten váš odporný nápoj platím. Sbohem!“

Díval jsem se na něj přes okraj skleničky, kde v hnědofialově zbarvené tekutině chrastily zvolna tající kostky ledu.

„Tak snad abyste si přestal hrát na velkého chlapečka, Huddy, ne? Jste už s nervy skoro na hromadě a potřebujete se asi vypovídat. Můžete začít. Dneska už sotva podniknu něco důležitého.“

„Vážně jste internista?“ zeptal se po chvíli.

„Vážně!“ K baru přisedla dívka s krásnýma nohama. Ještě si ani nestačila osladit kávu, když s citlivostí radiolokátoru zaznamenala náš anglický dialog. Mírně se pootočila a nejstarším gestem na světě si upravovala vlasy. Stanhope po ní sjel pohledem, jakým by asi oceňoval stejnou váhu krouhané řepy. Tato příjemná záliba ho tedy z lůna rodiny nevypudila. Objednal ještě jednu whisky a zamyšleně do ní zíral jako byzantští sektáři, soustředující se v očekávání přímého spojení s nebesy na vlastní pupek.

„Lady Stanhopová, drahý bratranec Ignatius...“ napověděl jsem mu potřebnou nit hovoru.

Podíval se na mne zpod víček. Teď vypadal rozhodně starší než před chvílí. Dobrých čtyřicet, možná pětáctyřicet let.

„Tak abyste věděl, Jordane, já jsem fyzik. Ne zrovna špatný fyzik, i když zase ne módní.“

„Netušil jsem, že se earlové mohou stávat fyziky. Spíš se to přihází naopak, Stanhope. Nemám pravdu?“

„Máte, ale zkuste zůstat pro změnu chvíli zticha, nebo mě ta zpověď přestane bavit. Máte pravdu potud, že tohle byl první pořádný malér v rodině. Místo abych v rozumné lhůtě a po obvyklých průlomech a taškařicích se studiiem praštil a dal se na

střílení bažantů a na regaty a dostihy a takové ty blbosti, jel jsem ve fyzice dál. Dovedete si představit ten poprask?“

Dovedl jsem –

„Učil jsem se u Wyckotta, a Robertsona, u Tombaugha a nakonec u starouška Einsteina v Princetonu... Přemohl jsem se tak dalece, že jsem s ním chodil dokonce na zmrzlinu...“ Otrásl se při tak děsivé vzpomínce. „Také on – bohužel až ke konci života, Jordane, – měl v hlavě stejného brouka jako já. Čas.“

„Časoprostorové kontinuum? To přece už...“

„Ale samozřejmě že ne! Tentokráte čas jako takový. Čas jako fyzikální veličinu, kterou je možné nejen víceméně přesně měřit, ale také víceméně přesně charakterizovat. Charakterizovat, rozumíte, kamaráde? Zatím se o to pokoušeli hlavně filozofové, a podle toho to také dopadlo“ řekl znechuceně. „Znáte ty řečičky. Svátý Augustin – *tempus sine aliqua mobili mutabilitate non est* – a skoro stejně špatné názory Whiteheada. Nobe Milne se svým časem, běžícím dvě miliardy let a zkracujícím se jako vyprané triko. Nemluvě o Bergsonovi: čas mrtvých věcí je bez trvání... To určitě! Einstein v posledních měsících života uvažoval konečně správným směrem, šikula. To nebyla genialita, Jordane, to byla hlavně píle. Dneska už je ve vědě genialita leda pro legraci králíkům. Představte si, že někde – a nikdo ovšem nemá tušení, kde – leží řešení problému. Jakéhokoliv. A za tím problémem se vydá různými směry padesát vědeckých týmů – asi jako když padesát skupin policajtů se psy hledá mrtvolu. Všichni mají stejnou možnost, ale jen jeden jediný tým se docela náhodou do řešení problému strefí. Leželo zkrátka v jeho směru, chápete?“

Přikývl jsem.

„Chvála bohu! Einstein taky zkusil všelijaké směry, a nakonec kápl na ten pravý. Něco prý o tom napsal Infeldovi, jenže ten si to moudře nechal pro sebe a zametl i stopy, které snad zanechal nebožtík Einstein v zápiscích a v laboratoři.“

„Proč?“

„To je peklo, Jordane... Protože Einstein pochopil, že čas není jen jedna fyzikální veličina, jenom součást časoprostorového kontinua, dimenze a já nevím co všechno, ale – a teď se podržte – forma energie. Strašlivé energie, totiž pardon,“ opravil se a upil whisky, „energie, která by se v rukou lidstva, odjakživa důmyslného v rafinovaných formách sebevraždy, mohla strašlivou stát.“

„Víte, Stanhope, já jako lékař...“

„Nesmysl! Na tohle by měl přijít i operní tenor, a to už je co říci, Jordane! Cožpak je možné, aby v tom našem pitomém vesmíru existovaly jednosměrné toky energie? Já vám to tedy řeknu po lopatě, pro operní hejkaly: řeka někam teče. Čas taky. Z minulosti přes přítomnost do budoucnosti. Elektrický proud někam teče. Magnetické pole dosahuje odněkud někam. Jasně?“

Nezávazně jsem pokýval hlavou, což Stanhope vůbec neregistroval.

„Řeka teče jen a jedině proto, že se jí voda ve formě dešťů na horním toku vrací. Elekřina: totéž v modrém, jenomže místo vody tam poklusávají elektrony. O magnetismu vám snad nemusím vykládat, to už měl obstarat učitel. Obecně vzato, energie je nezničitelná, může se proměňovat, ale zůstává. Od nešťastného dne, kdy vznikl vesmír, se neztratil ani jediný mrňavý erg. Jenom jeho milost čas si podle nás klidně proudí z nějakého nevyčerpatelného rezervoáru, na okamžik nás pocítí přítomností a pak zase hurá dál, čertví kam. A nikdy zpátky. Jordane, člověče, je to logické?“

Pocítil jsem naléhavou potřebu se napít

„Tak vidíte,“ prohlásil vítězně Stanhope. „Nahlížíte to, ačkoli jste jenom docela obyčejný doktor medicíny. A co z toho vyplývá? Že i čas je vratný. Že se nepohybuje jenom jedním směrem. Že těch směrů je nekonečné množství a vzájemně se koneckonců musejí srovnávat tak, aby bylo stále zachováno celkové množství času tohoto vesmíru. Každá vteřina dopředu musí být kompenzována vteřinou zpátky. Progrese regresí. Už je to jasné?“

„Děkuji. Vůbec ne,“ řekl jsem s upjatou zdvořilostí.

Huddy spráskl ruce, až slečna s krásnýma nohama na bonbónku barové stoličky povyskočila a šelmovsky se na nás usmála jako na párek nezbedů. „Ti doktoři!“ vzdychl Stanhope, jako by mluvil o obecních bláznech nebo o spiritistech. „Doufám, že jste alespoň někdy slyšel o Lemaitrově teorii rozpínání vesmíru. Podle ní vznikl celý vesmír gigantickým výbuchem z jakéhosi původního veleatomu, soustředujícího všechnu prvotní hmotu. Soudě podle dnešních vzdáleností galaxií, které, jak jistě račte vědět a jak věda díky rudému posuvu spektrálních čar zjistila, se od nás vzdalují tím rychleji, čím jsou vzdálenější, došlo k praexplozi už před pár miliardami let.“

„O tom vím,“ připustil jsem, „jenomže je to jenom jedna z teorií...“

„No a?“ zamával Stanhope doutníkem. „Co jste čekal, drahoušku? Předhod'te pěti vědcům otázku, třeba co dělá větříček, když nefouká, a budete mít v tu ránu pět překrásných teorií. Tuhle teorii náhodou tak trochu zastával i starý Einstein. Souhlasil dokonce s tím, že se rozeběhlý vesmír zase jednou začne stahovat, až se zhustí v původní praatom.“

„Čímž budeme mít po starosti,“ podotkl jsem.

„Vy jste se minul povoláním,“ prohlásil Stanhope. „Měl jste se místo na pacientech činit na veselých povídkách. Brrr...“ otrásl se. „Ale vážně, Jordane, pointa je v tom, že Einstein nedokázal dojít až k představě, že se zároveň se smršťováním vesmíru bude vracet čas. Od konce k počátku.“

„Počkejte, počkejte...“ přerušil jsem ho. „Tak tedy podle vás bude ze zřícenin Parthenónu zase prima novostavba. Napoleon si to odžije od Heleny přes Waterloo až na rodnou Korsiku, staříci se změní v novorozeňata, která potom hupnou do... ehm... do svých maminek...“

Stanhope se na mne přemítavě díval a chvíli neodpovídal. Nakonec mávl rukou. „Legrace, co? Víte, co si myslím, Jordane? Až jednou bude bláznivé lidstvo létat po hvězdách – a já o tom vůbec nepochybuji, že bude –, narazí na ještě divnější formy života než na staříky skákající nakonec, jak jste se vtipně vyjádřil, do maminek. Jenže ono to takhle nemusí dopadnout. Mechanická energie také nemusí vždycky jenom pohybovat kyvadlem sem a tam, houpy hou, od jedné výchylky ke druhé. Jestli je v principu možné, aby se čas zpomalil, což dokázal už starý Albert, nebo dokonce obrátil, což se pro změnu snažím už dvacet let dokázat já, případně probíhal nějak napříč, řekněme našemu biologickému času, pak by ani návrat vesmíru neprobíhal tak, jak si představujete. Prostě proto, že se ani čas v něm nevyvíjel prostě a lineárně.“

„Aha. Což tedy jinými slovy znamená, že je docela dobře možné sestrojít nějaký stroj času, že, Stanhope? Pokud se pamatuji, začal s tím Wells a teď se tahle zázračná mašinka dostala do kdejaké sci-fi připitomělosti. A budeme si to frčet proti času a napříč časem, jen se za námi zapráší...“

Připadal jsem si ohromně vtipný. Stanhope to asi za tak legrační nepovažoval. Pozorně zamáčkkl nedopalek, uhasil poslední jiskřičku žhavého popela a pak se ke mně naklonil, div mi nosem nevpíchl oko.

„Konečně jste na to kápl, kamaráde! Ony totiž ty stroje času jsou už dávno na světě a motají se nám v dějinách.“

II.

Jste mladí svými dušemi – odpověděl kněz – neboť v nich nechováte žádné staré myšlenky, získané dávnou tradicí, ani vědomosti, zesedivělé časem.

Platón: Timaios

Bože, bože, jak je to dnes všechno podivné! A včera šlo všechno docela jako jindy. Což jsem se přes noc změnila? Skoro si vzpomínám, že jsem se necítila ve své kůži Nejsm-li však táž jako včera, musím se ptát, kdo u všech všudy jsem. Aha, to je ta velká hádanka.

Lewis Carroll: Alenčina dobrodružství

BAŽINA PÁCHLA JAKO STOKA, DO NÍŽ JSME SE každým krokem bořili po kotníky, po kolena. Trnité liány nás chytaly za oděv, viděl jsem, že Stanhope krvácí z rukou a obličeje, jak se nedočkavě prodíral pralesem plným hnilobných a plesnivých výparů. Zdálo se, že půda je kotlíkem vařící vody, z níž vystupovaly milióny moskytů, kroužících v hejnech nad rozpadajícími se kmeny a odumřelými větvemi, trčícími jako žebra pravěkých zvířat z bažiny. Jako všude na světě tu vegetace houstla jenom ve slunci.

Jizva v pralese, již jsme sem proti proudu času vnikli, se už uklidnila a znehybněla.

Stanhope se zastavil. Otíral si krev z obličeje kapesníkem, ale oči mu zářily.

„Co tomu, říkáte, Jordane, kamaráde? Víte, co se děje na druhé straně světa? Egypt si ještě nějaké to tisíciletí počká na sjednocení králem Menim, pyramidy jsou hudbou vzdálené budoucnosti, právě tak jako Ur, Lagaš, Umma, Kiš a ostatní mezopotámské ministátečky. Možná že už stojí první chajdy tam, kde jednou bude Mohendžodaro a Harappa. A v Číně ještě uběhne moc let do vzniku prvního státečku Jin na Žluté řece. Ale vás zajímá Evropa, co, kamaráde? No – zatím samá voda! Možná že se pár Pelasgů a Karů v Řecku a na Krétě rýpá zahnutými klacky v zemi nebo – a to spíš – sbírá žaludy. Nic víc.“

„Nemám pocit, že by mě to zrovna teď nějak obzvláště vzrušovalo,“ zabručel jsem nezdvořile a odtrhl ze zápěstí pijavku, svíjející se jak malý hádek. Zůstala po ní nepatrná krvácející ranka. „Jestli se za ta léta v přírodní kulise mnoho nezměnilo, Stanhope, tak je to tu přímo nabitě hady a jedovatým hmyzem. A docela určitě klíš'aty.“

„Nemám klíš'ata rád,“ řekl stísněně, jako by se přiznával k nějaké tajné neřesti, a otřel si kapky potu z holé lebky. „Já je přímo zbožňuju! Ta větší, co se jim jednou bude říkat *garapatos*, jsou velká jako vlašský ořech. Menších *pilinius* je zato víc. Zavrtají se jedno vedle druhého, zejména kolem rozkroku...“

„Tak snad abyste si dal pohov, ne, mladíku?“ vyjel s náznakem hysterie v hlase. Nesměl jsem to přehánět. Huddy byl koneckonců pán středních let a měl za sebou kromě rozložení na atomy v chronokomunikátoru i lady Stanhope of Bannister, drahého bratrance Ignatia a ještě dražšího bratrance Maurice a... „Cožpak já snad nekoukám dostat se co nejdříve z téhle botanické zahrady? A mimo to, kamaráde: Jestli se tu tak moc nezměnilo, jakože se

nezměnilo, tak si dejte pozor na ty malé černé mušky, co vám bzučí kolem hlavy. Jmenují se *colmoyote* a nechávají pod kůží na památku docela malinké vajíčko, ze kterého se pak líhne docela slušná ponrava...“ Vyrovnal to na jedna – jedna.

Ohlédl jsem se naposledy po Stroji. Téměř už ho zakrývaly liány a kmeny padlých stromů. Seděl na perleťově lesklém vejci silokřivek, zaříznutých do měkké půdy. Doufal jsem, že bahno není příliš hluboké, ale se svou obavou jsem se raději Stanhopovi nesvěřil.

Huddy rozhrnul větve a rázem uskočil zpátky, div mne neporazil. Metr před námi se kývalo něco, co kdysi bývalo lidskou hlavou, ale teď už jenom její ubohou připomínkou, obletovanou mouchami, s prázdnými očními důlky a vyceněnými zuby mezi shnilými rty. Tělo se zachytilo ve větvích ostnatého keře, jehož dlouhé, štíhlé trny projely svalstvem paží, takže na bílém, krátkém šatu, jakési tunice, byly tu a tam černé skvrny zaschlé krve, hemžící se hmyzem. Lebka byla rozpolcená až ke kořeni nosu strašlivou sečnou ranou. Stanhope kolem sebe zatápal rukama jako noční chodec, ale kupodivu rychle se uklidnil. „Vidíte to, Jordane? Už jsme narazili na první známku civilizace.“

Pustil větve, které se rázem vrátily do původní polohy, takže se zdálo, jako by mrtvý přívětivě zakýval na souhlas.

TĚCH SKLENÍČEK NA LAČNÝ ŽALUDEK UŽ BYLO ASI dost. Colibri bar počaly vylepšovat duhové obrysy jako po přiměřené dávce LSD, což jsem už dávno znal jako významný varovný příznak. Slečna u baru se pochopitelně také začala jevit v růžovějším světle, a to by nemuselo dvakrát dobře dopadnout. Konečně se jí podařilo zachytit earlův pohled a to ještě, chudinka, ani netušila, že je Huddy opravdovský, dvacetikarátový lord. Schoulil se, jako by na něho namířila pětačtyřicítka. „Už je to tak, kamaráde... zatracená práce. Ale že bych vám to dopověděl venku, ne? Zaplatím!“ pronesl nezvýšeným hlasem, aniž komíhal horní půlkou těla nebo třepetal náprsní taškou. Přesto tu byl pan Kvido okamžitě. Stanhope se prohrabal ve svazku bankovek nejrůznějších států, než vyštrachal příslušnou měnu. Očekával jsem, že dívka v tomto kritickém okamžiku pravdy a po drásavém pohledu po Huddyho peněženky sehraje jako poslední možnost mdlobu, záchvat padoucnice nebo prostě exploduje, ale její relativní nevinnost ještě asi nebyla dostatečně poučena. Opustili jsme bar bez komplikací.

„O čem jsme to – aha, ty stroje času v dějinách... No, to se rozumí, že na to někdo nakonec přijít musel,“ pokračoval Stanhope zálibně, jako by objevitelem, přicházejícím v úvahu, nemohl být nikdo jiný než on. „Ty pitomosti o Mart'anech... Poslyšte, Jordane, proč si mě ta holka tak prohlížela?“ zeptal se najednou a bez zřejmé souvislosti. „Měl jste na nose sazi. Ne – už je to v pořádku. Před chvílí zase odešla.“

Podíval se na mne nedůvěřivě a pro jistotu si přešel po nose dlaní. „Teď je to perfektní,“ ujistil jsem ho. „Co bylo s těmi stroji času v dějinách?“

Pomalu jsme šli z kopečka hlavní třídou kolem vlhce vydechujících parků. Přemýšlel jsem, jestli je Huddy potřeštěnec, šílenec nebo podvodník. Ani jedno řešení se nezdálo pravděpodobné, pokud ovšem nebyl vynikajícím hercem, že by vedle něho mohl sir Lawrence Olivier leda statovat ve třetím dějství jakožto dav.

„Slyšel jste někdy o Wilhelmu Königovi?“

„Ne. Obráceně. O Königu Wilhelmovi. Vlastně o Kaiseru Wilhelmovi.“

Chvíli trvalo, než pochopil.

„Už zase kecáte, kamaráde,“ řekl vyčítavě. „König byl archeolog a našel někde tam dole v Turecku tři tisíce let starý elektrogalvanický článek, docela slušně fungující. Zlatníci v okolí dodnes napalují důvěřivé turisty měděnými tretkami, galvanicky pozlacenými díky docela stejným baterkám.“

„Výborně,“ poznamenal jsem. „Dobře jim tak! Proč nesedí doma nebo v Colibri. Přijde to asi stejně draho a je alespoň legrace. A co má být?“

„Nic. V Turkestánu nebo okolí se našel pár tisíc let starý hrob a v něm nebožtíček, který měl opasek z čistého hliníku.“ „Bezva. To bylo ohromně praktické, rozhodně příjemnější než se vláčet po světě v železné drátěné košili jako Venouš.“

„Jaký Venouš?“ zděsil se Huddy.

„Venouš, Václav. Jeden český panovník. Máme ji na Hradčanech v Praze, tu košili, víte?“ vysvětlil jsem, ale díky čerstvému vzduchu se ve mně stále zřetelněji vzmáhal pocit, že asi nejsem tak břitce vtípný a neodolatelně legrační, jak si připadám, a že by ten hliník v hrobě vlastně asi neměl být. Snažil jsem se co nejrychleji napravit reputaci. „Ale proč... jak ten hliník, tedy amilu... aluli... aluminium, to se doluje teprve nedávno, ne?“

Změřil si mě zdrcujícím pohledem jako něco, co právě vylezlo zpod kamene.

„Milý doktore,“ zdůraznil titul, „hliník se vůbec nedoluje a na této pitomé planetě se bohužel ani nenachází v čistém stavu. Vyrábí se elektrochemicky, a to velice obtížně a nákladně a s mimořádnou spotřebou elektrického proudu. Z bauxitu.“

„Aha!“ osvítilo mne poznání. „Tak oni ti turečtí šikuldové vyráběli proud, a díky proudu hliník a exportovali ho do... kam jste to říkal?“

Stanhope neodpověděl. Popadl mne rázně pod paži a zakormidloval doleva, směrem k neónovému, čerstvě rozžatému návěstí baru Lil. Zřejmě z toho dnes nevyjdu, řekl jsem si. Kismet. Osud. Jako prapor.

V Lilu pro mne Stanhope objednal přes mé chabé protesty dvojitou kávu (což u nás bývá považováno za přání pojíst kašovitou směs horké vody a dvojnásobné porce černé pochutiny, ale to ovšem nemohl tušit), chytil mne za knoflík a důrazně mi vysvětlil, že se mnou neztrácí čas jenom proto, aby se bavil.

„Doufám, že už s vámi zase bude rozumná řeč!“ poznamenal podezíravě, když jsem s odporem skončil konzumaci dvojjediného turka a pátral po něčem k jídlu. „Ten hliník беру zpátky, Stanhope!“ kál jsem se. „No proto! Ve Střední Americe se už před třemi tisíci lety tavila platina, kamaráde, což se dnes podaří jenom v elektrickém oblouku nebo ve speciálních pecích, a to ještě ne tak, aby se daly odlévat celé sošky. A oni je tenkrát, rošťáci, odlévali.“

V Baalbeku jsou kamenné kvádry dva tisíce tun těžké, to je, abyste věděl, jako rachejtle Saturnu před startem, a dopravené dost daleko na staveniště, kde byly zdvíhány do výšky nejméně sedmi metrů...“

„To musel být technický problém, co?“ snažil jsem se tvůrčím způsobem obohatit diskusi.

„Kamaráde!“ bouchl pěstí do stolu. Už mi to jeho „kamaváde“ ani moc nevadilo. „Když jsem byl naposledy v Tiahuanaku, brečel ředitel vykopávek, nějaký pan Sanginés, jako želva. Nejkrásnější exemplář, který vyhrabali, nemohou vůbec vyzdvihnout, a vzhledem k tomu, že tam povede silnice, bude prý asi zase se vši slávou pohřbený. Byl jsem se na ten zázrak podívat. No – hezké to je, o to nic – granitový oltář z jednoho kusu, s obětním kamenem, reliéfy, zkrátka docela zajímavá věčička. Váží tak asi sto padesát tun a nejsilnější pojízdný jeřáb, který vůbec v Bolívii je, unese

dvacet tun. Señor Carlos Pouce Sanginés byl z toho tak naměkko, že byl ochoten oltář věnovat každému, kdo ho dovede zdvihnout a odvézt. Obrátil se dokonce i na Kruppa, na General Motors a pokud vím, i na vaši Škodovku.“

„No a?“

„No a. Dneska tam vede silnice a señor Sanginés se občas chodí vyplakat k patníku číslo to a to, protože deset metrů pod ním je zahrabán jeden z nejvýznačnějších archeologických nálezů Tiahuanaka. A to bylo jenom sto padesát tun, chlapče – v Baalbeku jsou to dva tisíce! Kdyby se ty kvádry rozmlátily na šterk, byly by pro jeden jediný potřebí k odvozu čtyři stovky těžkých nákladáků. A to ještě nic není, Jordane! Slyšel jste někdy o Sacsayhuamanu?“
Cuba libre, chudinky, chřadly.

„Sacsay... hm..., počkejte, o tom jsem někdy... Tam byla nějaká pevnost Aztéků nebo Mayů, že?“

„Inků. Z toho si nic nedělejte. Na doktora je to dobré i tak, kamaráde! Jenomže o tu pevnost teď nejde. Kousek od ní je *skutečně* slušný kus kamene, vzorně opracovaný a zřejmě kdysi odněkud někam transponovaný, protože stojí, tak říkajíc, na hlavě, soudě alespoň podle schodišť a něčeho, co vypadá dost nepochybně jako sedadla nebo trůny. Abyste věděl, tenhle kvádrík váží, to se ví, zase jenom podle odhadu, asi tak dvacet nebo třicet tisíc tun.“

„Prosím?“ Myslel jsem, že jsem se přeslechl.

„Třicet tisíc tun. To je asi tolik, jako tisíc slušně vyzbrojených a municí opatřených těžkých tanků i se svými politováníhodnými posádkami. Jako patnáct největších kosmických raket s palivem. A teď si představte, kamaráde, že se s touhle horou někdo vláčel. Můžete mi laskavě prozradit, když už ne proč, tak alespoň jak?“

„To tedy nemohu,“ prohlásil jsem smutně. „A vy můžete?“ Stanhope se vítězně zazubil a spiklenecky naklonil k mému uchu, přičemž mne ovanula vůně doutníku a pasty Super Colgate (čistí chrup i dech).

„Mohu, Jordane. Já ano! Trvalo mi to skoro dvacet let, člověče, než jsem na to přišel. A hlavně, než jsem si všechno ověřil.“

„Ty stroje času, o kterých jste mluvil, s tím mají něco...“

„Pssst!“ sykl Huddy a kývl směrem k číšníkovi. Pohyboval se ustavičně v kritické vzdálenosti, kde sice mohl, ale také nemusel nic slyšet Podle mého životního pravidla číslo tři „Důvěřuj, ale spíš si dej pozor“, jsem raději ztlumil hlas.

„To se ví, že mají, bratře! Napadlo mne to ihned, když jsem se doslechl o přednášce toho chudáka Burghardta Heima. To vám taky nic neříká, co? Jakkak by taky... Geniální fyzik, rozumíte? Svým způsobem blázen, ale hlavně chudák. Za války ho vytáhli na frontu. Vrátil se domů do Frankfurtu bezruký a slepý. Nevím, jestli mohl ještě nějak teoreticky pracovat, nedovedu si to představit. Snad tenkrát v roce sedmačtyřicátém mluvil o svých starších výzkumech, ačkoli zase to mezopole je vlastně až ze šestačtyřicátého a on hořel v tanku už někde u Stalingradu. Zatracená práce...“

„Nechtěl byste zase chvilku zkusit přeorientovat se na chápavost operních tenorů, vy jedno mezopole,“ přerušil jsem ho roztrpčeně.

„Tak to tedy vezmu jako na kolečkových bruslích,“ odpověděl a podíval se na hodinky. Samozřejmě nejdražší na světě, značky Patek. Pomalu jsem začal chápat pocity bezzemků a chudých, samostatně hospodařících rolníků, když táhli s kosami na pány. „Ono to bude lepší. Už je skoro osm hodin, a my... Vlastně si to povíme až později. Teď k tomu zmrzačenému chudákovi; oznámil zkrátka, jako by mluvil o zlepšeném typu párátka, že objevil dva nové stavy hmoty, totiž pole, to je, jak račte vědět, taky fáze hmoty: dynabarické a kontrabarické. Umožňují přímou změnu hmoty v energii a naopak.“

Zamotal do toho šestirozměrný prostor – to si raději vůbec nesnažte představit, kamaráde, na to jsem i já krátký – ve kterém můžete s tímhle mezopolem sestrojít kosmickou loď, která dosáhne nadsvětelné rychlosti. Až se nikomu z posádky ani z cestujících nezkriví vlasek na hlavě, protože jaksi mimochodem vymyslel i takzvané budiče pole, jimiž si na matičce přírodě vyprosil výjimky ze zákonů setrvačnosti. „Takže se nikdo nerozplácne na maděru, i když ta jeho superloď třeba z plného fofru na místě zastaví.“

„Víte, co by za to daly automobilové továrny a hlavně pojišťovny, Stanhope?“ řekl jsem s posvátnou hrůzou. „Výborně, kamaráde! Už se vám ty odpornosti vykouřily z hlavy. Co si dáte?“

„Kofolu!“ prohlásil jsem mučednickým hlasem. „Dvakrát dubleballantine a sodu zvlášť,“ objednal Huddy bez zvýšení hlasu. Pan vrchní sebou mrskl jako pstruh k baru. Pravidlo čísla tři se opět jednou osvědčilo.

„Jenomže než k tomu mohlo – myslím s těmi pojišťovnami a tak – dojít,“ pokračoval Stanhope, „Heim prostě zmizel. Ztratil se bez funusu a už o něm jaktěživ nikdo neslyšel. Nebyl nikde v blázinci

– promiňte, zapomněl jsem na vaši profesi – tedy v žádné léčebně tohoto druhu, nepřešlo ho auto, zkrátka nic. Absolutně nic. Tenkrát jsem byl mladý studentík a profesor Infeld mne z Toronta poslal za Heinem do Frankfurtu. To víte, že jsem se chtěl vytáhnout a najít ho a...“ Mávl beznadějně rukou.

„Jak je to možné?“

Zamyšleně poklepával prstem na ubrus. „To bych taky rád věděl, Jordane. Ono sice Německo v sedmačtyřicátém ještě nevypadalo na hospodářský zázrak, spíš tak na Divoký západ, pašerácké gangy se občas vesele střílely po ulicích jako v Chicagu, ale přesto... No, prostě nevím. Na té přednášce prý bylo pár penzistů, co se přišli ohřát a bylo jim fuk, jestli někdo přednáší o sumerském písmu, antikoncepci nebo o šestirozměrném prostoru. Stejně spali. Potom skupinka bývalých kolegů, co přišli ze soucitu a ze slušnosti a pak si určitě říkali, že se chudák Burghardt z toho zranění pomátl. No, a pak možná ještě někdo, komu to zapalovalo a kdo si Heima včas zajistil.“

„Jak to myslíte, zajistil? Proč?“

vy dušičko naivní, prostinká a nevinná! Slyšel jste někdy o operaci *Paperclip* (Svorka na papír) a o operaci *Alsos*? V rámci těchhle operací sbalili amíci všechny německé atomové a raketové vědce, pokud je měli na dosah, a šup s nimi pryč do Států. Nechte si to vyprávět od Wernhera von Brauna, od Weiszäckera nebo od Heisenberga, jak se to dělá. Jiné velmoci logicky udělaly totéž v modrém, jenomže tomu asi neřikaly ‚Svorka na papír‘, ale romantičtější, třeba, co já vím, Večer na rejdě. A Heimovy výzkumy byly, když se to tak vezme kolem a kolem, zajímavější než německá atomovka, do které bylo ještě hodně daleko a amíci už ji stejně dávno vyrobili. O tomhle však neměli ani páru.“

Dal jsem Stanhopovi za pravdu, že to asi bude to pravé. „Myslíte si, že už tenkrát byl kosmický výzkum tak hrozně aktuální? Pokud se pamatují, byla ještě celá léta nejdokonalejší raketou ukořistěná V2.“

„Svatá pravda, kamaráde! Jenže o kosmický výzkum vůbec nešlo. Někomu asi napadlo totéž co mně: jestliže se nějaké těleso pohybuje rychlostí blízkou rychlosti světla, zpomaluje se v něm čas vzhledem k času jiného tělesa, které považujeme za nehybné a podle něhož měříme rychlost té rachejtle.“

„To vím!“ prohlásil jsem hrdě.

„Jo. To už dneska ví každý desetiletý kluk, když si čte obrázkové comics o vesmírných bubácích,“ poznamenal Stanhope neomaleně.

„To je ovšem jenom začátek. Se zvyšováním rychlosti se tedy zkracuje čas a zároveň roste hmota, masa pohybujícího se předmětu. V okamžiku dosažení rychlosti světla se místní čas zastaví, zkamení – ovšem opět pouze vzhledem k nehybnému pozorovateli – a masa by měla teoreticky vyrůst na nekonečnou hodnotu...“

„... což je zřejmě nesmysl, a kromě toho se mi zdá, Stanhope, že ta světelná rychlost...“

„Račte laskavě ještě popřát slovo vetchému starci, mladíku,“ přerušil mne Huddy. „Všechny námitky, které si vůbec můžete vymyslet, jsem slyšel na neporovnatelně vyšších úrovních alespoň při padesáti otravných kongresech, protože tam se vždycky najde nějaký mládenec, co se rozhodl ozdobit se exhumovaným Einsteinovým skalpem. Vy zřejmě moc věříte vědcům, kamaráde! Pamatujte si: až jednou všichni poletíme při nějakém tom supernukleárním velevýbuchu do vzduchu, tak poslední, co uslyšíte, budou třesoucí se hlasy odborníků, že se to absolutně nemůže stát. A že byla vědecky dokázána nemožnost železnice a telegrafu a...“ podíval se na rolls-royce mezi hodinkami.

„Nemáme čas. Bohužel! Tak tedy při dosažení světelné rychlosti narazí předpokládaná loď na jakousi časovou a hmotnou bariéru. Vypadá stejně nepřekonatelně jako při teoretických výpočtech bariéra zvuková. Vzduch má totiž za takového tlaku málem konzistenci cementu a zkuste se nabourat tryskáčem v tisíci kilometrech za hodinu do zdi! No vidíte – a ono to přece jen tak zlé není, i když na to první chudáci piloti tvrdě doplátili. Chce to prostě své. Invalida Heim domyslel všecko do puntíku – deset let jsem ho kontroloval a ověřoval. Měl pravdu. Časovou bariéru můžeme prorazit a dostat se do docela jiného času – do času, který běží nazpátek. A fofrem, kamaráde! Ne snad, že by při dvojnásobné rychlosti světla šlapal jenom dvakrát rychleji. Jako doktor to nemůžete pochopit, ale matematicky to klapě; stačí pár mizerných kilometrů ve vteřině nad rychlost světla a stovky let se vám otáčejí jako elektroměr, když si v bytě pro potěšení zapnete elektrickou lokomotivu.“

„Jenom do minulosti? Do budoucnosti to nejde?“ zeptal jsem se.

„I vy jeden! A to nestačí? Ne, do budoucnosti to opravdu nejde. Tam se můžete vypravit jenom s panem H. G. Wellsem na jeho Stroji času. Nedoporučuji, kamaráde! V podzemí žijí naši masožraví potomci, morlokové, živící se chovem a požíváním nadzemní složky lidstva. Abychom mohli posunovat čas do

budoucnosti, museli bychom objevit pohyb pomalejší než absolutní nehybnost. A na to, bohužel, jsme zatím kraťasové.“ Lítostivě povzdechl. „Kdyby to šlo, mrknul bych se každý týden jen tak jedním okem na příštího vítěze dostihů, vsadil bych si – a měl bych zčásti pokoj od ctihodné lady Stanhope of Bannister a dalších drahých příbuzných, čert aby je vzal.“

„Vy s nimi máte nějaké potíže?“ vyhrkl jsem netaktně a patrně zcela proti zvykům vládnoucím mezi early of atd.

„Ani se neptejte, bratře! Jakmile jsem si totiž uvědomil, že cesty do minulosti jsou možné, za druhé že na princip přišel pan Burghardt Heim, za třetí že ho někdo unesl a že se tedy na technické realizaci téhle myšlenky někde pracuje ostošest, pustil jsem fyziku z hlavy a dal jsem se na cestování. A to stojí nějaké prachy! Pomalu už si ani nebudu moci dovolit bydlet v Hiltonech,“ řekl žalobným tónem, jako by mi oznamoval, že kryje svou kalorickou spotřebu vybíráním popelnic. „Došlo to tak daleko, že mne rodinka chce dát pod kuratelu, bestie. No, zaplaťpámbu, teď jim asi na nějaký ten čásek uteču.“

V životě mne nenapadlo přemýšlet o možnostech lady of Bannister a drahého bratrance Ignatia zorganizovat zadržení hýřivého seniora rodu v Československu, ale vzhledem k jeho devizovému přínosu by asi narazili na vážné obtíže, takže jsem s Huddym v duchu souhlasil.

„Nedořekl jste to, Stanhope. Na jaké cesty jste se dal?“ „*My heaven*. Přece za stroji času! Je logické, že někde v budoucnosti stojí už ta mašinka perfektně hotová, vyzkoušená a schopná provozu. Neméně logické je, že v ještě vzdálenější budoucnosti do ní někdo vlezl – to zní legračně, vidíte, mluvit o budoucnosti v minulém čase, co? – a vydal se nazpátek, do dějin. Třeba k nám, ale spíš někam trochu dál. U nás je to teď jednak nezajímavé, jednak patrně dost známé a hlavně na pár desítek nebo stovek let se ta mašinka asi tak snadno nastavit nedá. Ono se to bude nejspíš vracet jako namydlený blesk.“

„Myslíte, že snesu ještě jednu?“ zeptal jsem se zlomeným hlasem. „Vždyť jste zrovna před chvílkou říkal, že do budoucnosti nemůžeme... a teď...“

„Whisky a mléko můžete vždycky, kamaráde,“ ujistil mne blahovonně Huddy a luskl prsty na číšníka. „Obojí je stejně zdravé, ale whisky mi chutná lépe. Tak to jste tedy zase vedle – říkal jsem, že se zatím nemůžeme uměle, vlastní vůlí dostat do budoucnosti. Čímž ovšem není řečeno... Podívejte se, jak bych vám to řekl...“

Čas může sem i tam... Ne, to není pro tenory. Takhle: když připustíme možnost vrátit se v čase nazpátek, a to jsem, bratře, *dokázal*,“ proložil i v řeči Stanhope, „a žít v tomto minulém čase a mít *před sebou*“ – opět proloženo, „svoje praprapravnyky, pak musíme tuto skutečnost přijmout i pro naše dnešní životy. Čas je zkrátka hrozně složitá věc... Heuréka, už to mám!“ zvolal vítězně, takže se pan vrchní úslužně přihnál, domnívaje se, že toto slovo znamená objednávku, a byl zapuzen. „Představte si, že jste Mickey Mouse nebo Kačer Donald nebo Pes Filipes.“

Začínal jsem mít opět pocit, že mi po ještě pár sklenicích bude docela fuk, co jsem nebo nejsem, a velkoryse jsem přikývl.

„Výborně,“ pokračoval Stanhope, „jste tedy dvojrozměrná figurka a skotačíte na plátně biografu nebo na obrazovce, a vůbec netušíte, že jste vlastně jenom sledem desetitisíců obrázků na filmu, které se díky trojrozměrnému kuželi světla a stínů objevují na promítací ploše, že se dá film vrátit i posunout dopředu, zastavit – zkrátka dělat s ním, co chcete. Asi ve stejné situaci jsme my, trojrozměrní šohajové, oproti Heimovu šestirozměrnému prostoru.“

„Řekněme, že máte pravdu, Stanhope, ale jestli jsem už předem vyveden na nějakém filmu až do zatmění plátna, tak je vlastně úplně zbytečné, abych o něco usiloval, něco chtěl... zkrátka vůbec nic nemá smysl!“

Huddy otáčel brunátnou skleničkou v prstech a mlčel. Nakonec řekl: „Víte, Jordane, tohle je přesto to, co nevíme... Tady má fyzika trochu krátké triko, abych tak řekl. Mohamedáni taky věří v nevyhnutelný osud a ase vás v sukách kdekoli na bazaru snaží přímo zoufale natáhnout o každý piastr... To není můj obor. Ale abychom to dokončili,“ – zase pohled na hodinky – „hledal jsem zkrátka stopy působení moderních lidí v minulosti, víte, zkáza Sodomy a Gomorry, pověsti o atomových zbraních v Indii – to si jednou nechte vyprávět, to je ohromně zajímavé – ti hlavatí panáci ve skafandrech na Sahaře, co je našel Lhote a říká jim Marťanští bohové a tak vůbec... Všechno to může a také nemusí být ono, kamaráde. Dumám nad tím už pět let – jo, v tom Gabunu jsem byl samozřejmě taky proto.“

Jenom jednu stopu považuji za úplně betonovou, Jordane. Tím spíš, že to je asi zatraceně dávno a že se tam ty mašinky času, víte, já jsem je pokrtil na chronokomunikátory, protože zprostředkují spojení minulého času se současností, mohly nejspíš dostat. A asi si taky lidé v nich říkali, že tam natropí nejmenší paseku.“

„A ta paseka?“

Tentokráte byl earl of Stanhope kupodivu stručný.
„Atlantida,“ řekl.

III.

Je nyní na tobě, Timaeie, abys vyprávěl, počna příslušným vzýváním bohů.

Platón: Timaios

„Zkoušel jsem kořeny stromů a zkoušel jsem břehy a zkoušel jsem křoviny,“ pokračoval Holub, nevšímaje si její poznámky, „ale ti hadi – nelze se jim zavděčit!“

Lewis Carroll: Alenčina dobrodružství